كورلا "ئۆيىندى ئداپ باسۋ" شاراسىمەن سالاماتتىق ارقىلى كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋدى بلگەرلەتتى

ـــ نازاردى نەگىزگى تاقىرىپقا، نەگىزگى جەلىگە شوعىرلاندىرىپ، رەتتەۋ ـ تۇزەتۋدى يگەرۋ جونىندەگى جەللەس حابار

اۋەلگى ماقساتتى ۇمتىپاۋ بورىشتى ەستە بەرىك ساقتاۋ

نازاردى نەگىزگى تاقىرىپقا، نەگىزگى جەلىگە شوعىرلاندىرىپ، رەتتەۋ ـ تۇزەتۋدى يگەرۋ

□ ئتلشىمىز جاڭ جىلي، ەرىكتى ئتلشى جاڭ جۇان

"ماماندار ناۋقاس كورىپ، ەمدەدى، ناۋقاستاردىڭ تولەيتىن اقشاسى، كەرىسىنشە، بارعان ساين ازايدى..." . 12 ـ ايدىڭ 11 ـ كۇنى ئوت قالتاسنا تۇيمەشىك ەت ئوسۋ وپەراتسياسىن جاساتىپ ەمدەلىپ ساۋىققان قالا تۇرعىنى گۇ شينحى ئوزدىڭ كورلا قالالىق 1 ـ حالىق شيپاحاناسىندا 7 كۇن شيپاحانادا جاتىپ ەمدەلگەندە، بايىنعولين موڭعۇل اۆتونومياليا وبلىستىق حالىق شيپاحاناسىنىڭ ماماني وپەراتسيا جاساعاندىعىن، ئوزىنىڭ 300 نەشە يۋان عانا تولەگەندىگىن ايتتى.

كورلا قالالىق دەنساۋلىق ساقتاۋ، سالاماتتىق كوميتەتى پارتيا باسشىلىق گرۋپپاسىنىڭ ورىنباسار شۇجيى، مەڭگەرۋشىسى لۇ شينمين بىلاي دەدى: "2 ـ توپتاعى 'اۋەلگى ماقساتتى ۇمتىپاۋ، بورىشتى ەستە بەرىك ساقتاۋ' نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەسى بارىسىندا، ئبز نازاردى كەدەي بۇقارانىڭ ناۋقاس كورسەتۋدەگى ولقى، كەسىرلى، قيىن، بوگەتتى بولۋ سىندى 'ئتورت ئتۇيىندى' ماسەلەگە شوعىرلاندىرىپ، 'ئتۇيىندى ئداپ باسۋ' شاراسى ارقىلى كەدەي حالقتىڭ ناۋقاسىن ەمدەتە الاتىن، اۋىر ناۋقاسقا شالدىقسا قامتاماسىزدانديرىلاتىن جاعدايعا جەتكىزىپ، كەدەيلەردى سالاماتتىق ارقىلى ئتپەي دە دالمە ـ ئدال سۇيەمەلدەدىك".

"ولقى تۇيىندەر"دى تولقىتاۋ، "جايمالاۋ ئتاسىلىندە" قىزمەت وتەۋدەگى كۇشەيتۇ بارىسىندا، كورلا قالاسى بۇكىل قالادا ئىرەكتى كۇشەيتۇ بارىسىندا، كورلا قالاسى "ئبر بەكەتتە" ەسەپ جابۋ تەرەزەسىن كەمەلدەندىرىپ، ىركىلىسىز، ئونەمدى، دەر كەزىندە ەمدەلۋ ئتارتىبىن ورناتىپ، ەمدەلۋ، شىرەتكە تۇرىپ ئنومىر الۋ ۋاقىتىن قىسقارتتى. اپتا ساين ماماندارى ئبىرىنشى شەپكە جىبەرىپ، تەحنيكامەن قامتۋ جانە جەتەكشىلىك ەتۋ رولىن ساۋلەلەندىرىپ، ناۋقاستارىنىڭ "ادەتتەگى اۋرۋىن قىستاقتا ەمدەتۋىن، ۇنەمى كەزدەسەتىن اۋرۋلارىن اۋىلدا ەمدەتۋىن، اۋىر ناۋقاسىن قالادا ەمدەتۋىن" جۇزەگە اسىردى. وتباسى شيپاگەرلەرى كەلىسىم جاساسىپ قىزمەت وتەۋ قيىنلىن ورىستەتىپ، تۇرعىندارىنىڭ ەلەكترونىدىق سالاماتتىق ارحيۇىن جاسادى، ارحيۇ تۇرعىزىلىپ، كارتچكالاردىڭ تولىقتالعان كەدەي بۇقارامەن "وتباسى شيپاگەرى" كەلىسىمى 1254كە جەتىپ، قىزمەت وتەۋ ۇيىرمەسىنەن 160ى قۇرىلىپ، بۇقاراعا 391 مىڭ 900 ادام ـ رەت قىزمەت وتەدى.

"قين تۇيىندەر"دى جەڭىلدەتۋ، "سۇيەمەلدەۋ تاسىلىمەن" قىزمەت وتەۋدەگى كۇشەيتۇ بارىسىندا، كورلا قالاسى ەمدەۋ، قۇنتاقارۋ، كومەكتەسۋدەگى قامتاماسىزدانديرۋ ولشەمىن كەمەلدەندىرىپ، "ئبر بەكەتتە" ەسەپ جابۋ، كەدەيلەردى دالمە ـ ئدال سۇيەمەلدەۋ مەحانيزمىن ورناتىپ، نەگىزگى ەمدەۋ قامسىزدانديرۋى، سالماقتى ناۋقاس قامسىزدانديرۋى، ۇكىمەت تومەنگى شەككە كەپىلدىك ەتۋ سياقتى "بەس نەگىزگى ەمدەۋ قامتاماسىزدانديرۋىن" ىلگەرىلەتۋ ارقىلى كەدەي بۇقارانىڭ "ناۋقاسىن كورسەتە الۋىن" جۇزەگە اسىردى. كەدەي بۇقارانىڭ "الدىمەن دياگنوز قويىپ، ەمدەلىپ، سوڭىنان اقى تولەۋ" قىزمەت وتەۋ ۇلگىسىن جاپپاي تياناقتاندىرىپ، اۋىل ـ قىستاقتاعى ناۋقاستار شيپاحاناعا جاتقان كەزدە شيپاحاناعا جاتۋ كەپىل اقشاسىن تاپسىرماي ـ اق شيپاحاناعا جاتىپ ەمدەلۋىنە بولاتىن، شيپاحانادان شىققان كەزدە جەكە ادامنىڭ كوتەرۋىنە ئتيىستى ئبىر ئبولىم ەمدەلۋ قاراجاتىن تولەسە بولعانى شيپاحانادان شىعۋىنا بولاتىن بولىپ، كەدەي بۇقارا شيپاحاناعا جاتىپ ەمدەلۋدە ئتىپتى دە الاڭسىز بولىپ، ناۋقاس كورسەتۋدە ئتىپتى دە قامقورلىققا بولەندى. قازىرگە دەيىن ارحيۇ تۇرعىزىلىپ، كارتچكالاندىرىلعان كەدەي حالقتىڭ ەمدەلۋ قاراجاتىن ەسەپتەن كوتەرۋ سالىستىرماسى %90تەن استى.

كورلا قالاسى قارايولعۇن اۋىلىنداعى كەدەي ئزورام يىرايىم جوعارى قان قىسىم، وكپە تۇبەركۇلەزى سياقتى اۋرۋلارمەن كورلا قالالىق حالىق شيپاحاناسىنا جاتىپ 10 كۇن ەمدەلدى. ول تىلشىگە مىناداي ئبىر ەسەپ كورسەتتى: نەگىزگى ەمدەلۋىن قامسىزدانديرۋى مەن سالماقتى ناۋقاس قامسىزدانديرۋى 3239.8 يۋاندى ەسەپتەن كوتەرىپتى، "كەدەيلىكتەن ارىلتۋ قامسىزدانديرۋى" 400.21 يۋاندى ەسەپتەن كوتەرىپتى، حالىق ىستەرى مەكەمەسىنىڭ قۇنتارۋ ـ كومەكتەسۋىنەن 120.06 يۋان بەرىلىپتى، قازىنادان 20.58 يۋان تولەنىپتى، ول ئوزى ئس جۇزىندە 180.88 يۋان تولەدى. 72 جاستاعى ئزورام شنايى تەبىرەنىپ: "تاماشا داۋىردە جاساعانىم ـــ ەڭ زور باقىتىم"، ـ دەدى.

(باسى 1 ـ بەتتە)

ول شي جينپيڭنىڭ جاڭا ئداۋىر جۇڭگوشا سوتسياليزم يدەياسىنىڭ ماڭىزدى قۇرامداس بولىگى، ماركسيزم ايقىناتى شۇعىلا شاشقان تۇعىرنامالىق حۇجات، "قوس 100 جىلدىق" كۇرەس نسانىنان جۇزەگە اسىرۋدىڭ، جۇڭحۇا ۇلتىنىڭ ۇلى گۇلدەنۋى سىندى جۇڭگو ارمانىن جۇزەگە اسىرۋدىڭ ارەكەت باعدارنامالىق سىى جانە ئتۇبىرلى بويسۇنۋ ولشەمى. ىشكەرىلەي ۇيرەنىپ، ئتۇسىنىپ، باس شۇجي شي جينپيڭنىڭ جەلەلەس ماڭىزدى ماقالالارىنىڭ رۇحىنان تەرەڭدەي يگەرىپ، شي جينپيڭنىڭ جاڭا ئداۋىر جۇڭگوشا سوتسياليزم يدەياسى جونىندەگى تانىم مەن تۇسىنىكتى اناعۇرلىم تەرەڭدەتىپ، تاباندىلىقپەن يدەيا مەن ارەكەتتى باس شۇجي شي جينپيڭنىڭ جەلەلەس ماڭىزدى ماقالالارىنىڭ رۇحىمەن بىرلىككە كەلتىرىپ، شي جينپيڭ جولداستى ۇيىتقى ەتكەن پارتيا ورتالىق كوميتەتىنىڭ شەشىمدەرىمەن، ورنالاستىرۋلارىمەن بىرلىككە كەلتىرىپ، سانالى تۇردە عىلمي نازارياەمەن وي ـ سانانى قارۋلاندىرىپ، امالياتقا جەتەكشىلىك ەتىپ، قىزمەتتى ىلگەرىلەتىپ، شينجياڭنىڭ قوعام ورنقتىلىعى مەن بايماندى تىنىشتىعىن تۇعىلقتى ىلگەرەلەتۋ كەرەك.

ئبرىنشى، دۇرىس بەتالىسقا تاباندى بولىپ، جۇڭگوشا سوتسياليزم جولىمەن بۇلجماي ئجۇرۋ كەرەك. كوممۇنيزم ۇلى مۇراتىن جانە جۇڭگوشا سوتسياليزم ورتاق مۇراتىن بەرىك ورناتىپ، "ئتورت تانىم"دى نعايتىپ، "ئتورت سەنىم"دى بەكەمدەپ، "كىنى قورعاۋ"دى ورىنداپ، باستان ـ ايماق شي جينپيڭنىڭ جاڭا ئداۋىر جۇڭگوشا سوتسياليزم يدەياسىنىڭ بەرىك سەنۋشىسى جانە ادالدىقپەن امالياتتا ايگىلەۋشىسى بولۋ كەرەك.

ەكىنشى، ۇيرەنۋ مەن قولدانۋدى ساباقتاسترۋعا تاباندى بولىپ، ماركسيزمنىڭ نەگىزگى قاعيدالارىنان پايدالانىپ ماسەلەلەردى شەشۋ، قىزمەتتى ىلگەرىلەتۋ كەرەك. عىلمي نازارياني جەتەكشى ەتىپ، اۋىر سايىستارعا توتەپ بەرىپ، اۋىر قاتەرلەرگە قارسى تۇرىپ، اۋىر كەدەرگىلەردى جەڭىپ، اۋىر قايشىلىقتاردى جويىپ، كەلەلى ماسەلەلەردى شەشىپ، ماركسيزم سىندى ەرەك ونەردى جەتە ۇيرەنۋ، تولىق ئتۇسىنۋ، ويداعداي پايدالانۋ كەرەك.

ئۇشىنشى، جاڭا داۋۋ ۇستانىمنا تاباندى بولىپ، ەكونوميكانىڭ جوعارى ساپالى داۋىن ىلگەرىلەتۋ كەرەك. جاپپاي دوڭگەلەك داۋلەتتى قوعام ورناتۋ نەمەسە بۇكىل قالادا تىرەكتى شيپاگەرلەردىڭ نەگىزگى ساتىعا بارىپ ورىستەتكەن ارناۋلى كۇرسى 567 رەتكە جەتتى.

"كەسىرلى تۇيىندەر"دى جويۋ، "قاداعالاۋ تاسىلىندە" قىزمەت وتەۋدەگى كۇشەيتۇ بارىسىندا، كورلا قالاسى بۇكىل قالادا ەمدەۋ قۇرىلىمدارىنىڭ ەمدەۋ ئتارتىبىن جانە كەدەي بۇقارانىڭ ەمدەلۋىن باسقارۋدى جۇيەلەندىرىپ، كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ ساياساتىن وزگەشەلەندىرۋ، يگىلىك سىپاتىنا اينالدىرۋ سياقتى جاعدايلاردى جويىپ، ەمدەلۋگە قىزمەت وتەۋدىڭ ادىلدىگىن، بىركەلكىلىگىن قامتاماسىزدانديرۋى. ەمدەۋ، دەنساۋلىق ساقتاۋ قۇرىلىمدارىندا زاڭ بويىنشا جۇمىس جۇرگىزۋدەگى ارناۋلى باقىلاۋ ـ تەكسەرۋ ورىستەتىپ، ەمدەيتسينالىق تەكسەرۋدەگى جۇيەلەندىرىپ، بالىنتىساعا جاتىپ ەمدەلگەن كەدەي ناۋقاستاردىڭ ناقتى سالاۋاتىن مۇقيات اداقتاپ، بىرەۋدىڭ اتىندا شيپاحاناعا جاتىپ ەمدەلۋشىلەردەن قاتاڭ ساقتانىپ، كەرەۋەت الىپ قويىپ، شيپاحانادا جاتىپ ەمدەلگەنسۋ، شيپاحانادا جاتىپ الۋ سياقتى بەلگىلەمەگە قايشى جايتتەردى ئبىرجولاتا تيدى. ادەتتەگى تەكسەرۋ جۇرگىزىلەتىن ئارى ايقىن دياگنوز قويۋعا بولاتىن ناۋقاستارعا ئرى تيىتەگى ەمدەۋ اسپاپتارىن پايدالانىپ قايتا تەكسەرۋ جۇرگىزۋگە قاتاڭ تيىم سالىپ، ورىنسىز ەمدەۋ قاراجاتىن تولەۋدەگى قاتاڭ مەڭگەردى. قازىرگە دەيىن زاڭعا قايشى، بەلگىلەمەگە قايشى 34 دەلو تەكسەرىلىپ ـ انقتالىپ، زاڭسىز ەمدەۋ جۇرگىزۋ دەلوسىنان 37سىنە سوققى بەرىلدى.

"بوگەتتى تۇيىندەر"دى اشۋ، "حالىققا قولايلى تاسىلمەن" قىزمەت وتەۋدەگى كۇشەيتۇ بارىسىندا، كورلا قالاسى "ئبر بەكەتتە" ەسەپ جابۋ تەرەزەسىن كەمەلدەندىرىپ، ىركىلىسىز، ئونەمدى، دەر كەزىندە ەمدەلۋ ئتارتىبىن ورناتىپ، ەمدەلۋ، شىرەتكە تۇرىپ ئنومىر الۋ ۋاقىتىن قىسقارتتى. اپتا ساين ماماندارى ئبىرىنشى شەپكە جىبەرىپ، تەحنيكامەن قامتۋ جانە جەتەكشىلىك ەتۋ رولىن ساۋلەلەندىرىپ، ناۋقاستارىنىڭ "ادەتتەگى اۋرۋىن قىستاقتا ەمدەتۋىن، ۇنەمى كەزدەسەتىن اۋرۋلارىن اۋىلدا ەمدەتۋىن، اۋىر ناۋقاسىن قالادا ەمدەتۋىن" جۇزەگە اسىردى. وتباسى شيپاگەرلەرى كەلىسىم جاساسىپ قىزمەت وتەۋ قيىنلىن ورىستەتىپ، تۇرعىندارىنىڭ ەلەكترونىدىق سالاماتتىق ارحيۇىن جاسادى، ارحيۇ تۇرعىزىلىپ، كارتچكالاردىڭ سانالارىنا، مىندەتتەرىنە تىعىز بايلانىستىرىپ، بۇكىل رايونمىز ەكونوميكاسىنىڭ ئۇرتىس اقاۋسىز داۋىنا شىنايى كەپىلدىك ەتۋ، جاپپاي دوڭگەلەك داۋلەتتى قوعام ورناتۋ مەن "13 ـ بەسجىلدىق" جوبانىڭ جاپپاي ايماقتاۋىنا شىنايى كەپىلدىك ەتۋ كەرەك.

ئتورتىنشى، اۋىل شارۋاشىلىعىن، اۋىل ـ قىستاقتاردى الدىمەن دامىتۋعا تاباندى بولىپ، اۋىل ـ قىستاقتاردى كورىكەيتۋ ستراتەگياسىن كۇش سالا انقارۋ كەرەك. اۋىل ـ قىستاق كاسىبىن، دارىندىلارىن، مادەنيەتىن، ەكولوگياسىن، ۇيىمىن جان ـ جاقتى گۇلدەندىرۋدى ىلگەرىلەتىپ، اۋىل شارۋاشىلىعىن بولاشاعى بار كاسىپكە اينالدىرۋ، دىقان بولۋدى باۋراۋ قۇاتى بار كاسىپكە اينالدىرۋ، اۋىل ـ قىستاقتى تىنىش ئومىر، شات ـ شادىمان ترشىلىك كەشتىن مەكەنگە اينالدىرۋ كەرەك.

بەسىنشى، كەدەيلەردى دالمە ـ ئدال سۇيەمەلدەۋگە، كەدەيلىكتەن دالمە ـ ئدال ارىلتۋعا تاباندى بولىپ، اۋىر كەدەي وڭىرلەردىڭ كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋ شايقاسىندا ۇاعىندا جەڭىسكە جەتۋ كەرەك. "ەكىدەن تارىقتىرماۋ، ۇشتى قامتاماسىز ەتۋ"مەن تىعىز بايلانىستىرىپ، "جەتى ئبىر توپ"تى، "ۇشتە سەرپىندى ارتتىرۋ"دى تىڭعىلىقتى ىلگەرىلەتىپ، اۋىز سۋ حاۋىپسىزدىگىندەگى ولقىلىقتاردى تولىقتاپ، ورتالىقتىڭ كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋدى ارناۋلى شارلاۋىندا اڭىس ەتىلگەن ماسەلەلەردى رەتتەۋ ـ تۇزەتۋدى ويداعداي ىستەپ، كەدەيلىكتەن ارىلتۋ جەتىستىكتەرىن بەكەمدەۋ كەرەك.

التىنشى، مادەنيەت سەنىمىن بەكەمدەپ، ۇگىت، يدەيا، مادەنيەت قىزمەتىن كۇشەيتۇ كەرەك. تۇ ۇساتاۋعا، جۇرت تىلەگىن توعىستىرۋعا، جاڭا ادام تاربيەلەۋگە، مادەنيەتتى ورىكەندەتۋگە، وبرازدى ايگىلەۋگە تاباندى بولىپ، تۇ ايقىن تۇردە يدەيالىق جەتەكشىلىكتى كۇشەيتىپ، سوتسياليستىك وزەكتى قۇن كوزقاراسىن زور كۇشپەن اسقاقتاتىپ، باس نسانانى جۇزەگە اسىرۋ ۇشىن يدەيالىق كەپىل، رۇحانى قوزعاۋشى كۇش، قوعامدىق پىكىر قولداۋىن جانە مادەنيەت شارت ـ جاعدايىن ازىرلەۋ كەرەك.

جەتىنشى، حالقتىڭ ئوز ـ وزىنە قوجايىن بولۋىنا تاباندى بولىپ، سوتسياليستىك دەموكراتيالىق ساياسى قۇرىلىستى كۇشەيتۇ كەرەك. پارتيا باسشىلىعىنىڭ، حالقتىڭ ئوز ـ وزىنە قوجايىن بولۋىنىڭ، مەملەكەتتى زاڭمەن جونگە سالۋدىڭ ورگانيكالى بىرلىگىنە تاباندى بولىپ، سوتسياليستىك دەموكراتيالىق ساياسيدى تۇزەندىرۋدى، جۇيەلەندىرۋدى، تارتىپتەندىرۋدى ىشكەرىلەي ىلگەرىلەتۋ كەرەك.

سەگىزىنشى، شينجياڭدى زاڭمەن جونگە سالۋعا تاباندى بولىپ، زاڭمەن جونگە سالۋ وي جەلىسى جانە زاڭمەن جونگە سالۋ تاسىلىنەن پايدالانىپ قىزمەت ورىستەتۋ كەرەك. زاڭمەن جونگە سالۋ وي جەلىسى مەن زاڭمەن جونگە سالۋ تاسىلىنەن پايدالانىپ، حاۋىپ ـ قاتەرلەردەن ساقتانۋعا، ماسەلەلەردى ئبر جايلى ەتۋگە، قايشىلىقتاردى جويۋعا، ورنقتىلىقتى قورعاۋعا اناعۇرلىم شەبەر بولىپ، قىزمەتتىڭ زاڭمەن جونگە سالىنۋ، جۇيەلەنۋ ورەسىن جوعارىلاتۋ كەرەك.

توعىزىنشى، جاسىل داۋىعا تاباندى بولىپ، اسپانى اشىق، جەرى جاسىل، سۋى تۇنىق كورىكەم شينجياڭدى قۇلشىنا قۇرۋ كەرەك. تۇنىق سۋ، جاسىل تاۋ ـــ باعالى بايلىق، قارلى دالا، مۇزدى الاپ تاباعالى بايلىق ۇستانىمىن بەرىك ورناتىپ، اشىق اسپاندى، تۇنىق سۋدى، تازا توپىراقتى قورعاۋ شايقاسىن ۇزدىكسىز ويداعداي جۇرگىزىپ، اۋىل ـ قىستاق قونىس ورناسىن رەتتەۋ ـ جونگە سالۋ ارەكەتىن ۇزدىكسىز ورىستەتىپ، ەكولوگيالىق تومەنگى سىزىقتى، قىزىل سىزىقتى تاباندىلىقپەن ساقتاۋ كەرەك.

ونىنشى، پارتيانى جاپپاي قاتاڭ جونگە سالۋعا تاباندى بولىپ، شينجياڭنىڭ قوعام ورنقتىلىعى مەن بايماندى تىنىشتىعىن جۇزەگە اسىرۋ ۇشىن پارمەندى كەپىل ازىرلەۋ كەرەك. جاڭا داۋىردەگى پارتيا قۇرىلىسىنىڭ جالپى تالابىن ىشكەرىلەي دايەكتىلەندىرىپ، تياناقتاندىرىپ، تۇى ايقىن تۇردە ساياسيدى دارىپتەۋگە تاباندى بولىپ، باسشىلىق القاسى مەن كادرلار قوسىنى، نەگىزگى ساتى ۇيىمى مەن نەگىزگى ساتى اكىمياتى قۇرىلىسىن كۇشەيتىپ، ورگان پارتيا قۇرىلىسىن تىڭعىلىقتى ىلگەرىلەتىپ، پارتيا ستيلى، پاكتىك قۇرىلىسى مەن شىرىكتەسۋگە قارسى تۇرۋ كۇرەسىن ىشكەرىلەي ورىستەتىپ، ستيلى پاك، سالتى دۇرىس ساياسي ەكولوگيا قالىپتاستىرۋ كەرەك.

اۆتونوميالى رايوندىق حالىق قۇرىلتايىنىڭ، ۇكىمەتتىڭ، ساياسي كەڭەستىڭ، بيىكتۇاننىڭ باسشىلارى، اۆتونوميالى رايوندىق جوعارى حالىق سوتى مەكەمەسىندەگى، اۆتونوميالى رايوندىق حالىق پروكۋراتۋراسىنداعى نەگىزگى جاۋاپتى جولداستار، رايونعا (ورتالىققا) توتە قاراستى قاتىستى ورىنداردىڭ جاۋاپتى جولداستار توپتىق ۇيىرەنۋگە قاتىناستى.

تارباعاتاي ايماعى بەيقۇت ۇي ينجەنەرياسىن تىڭعىلىقتى ىلگەرىلەتىپ، جۇرت جۇرەگىن مەيىرگە بولەدى

ـــ نازاردى نەگىزگى تاقىرىپقا، نەگىزگى جەلىگە شوعىرلاندىرىپ، رەتتەۋ ـ تۇزەتۋدى يگەرۋ جونىندەگى جەللەس حابار

اۋەلگى ماقساتتى ۇمتىپاۋ بورىشتى ەستە بەرىك ساقتاۋ

نازاردى نەگىزگى تاقىرىپقا، نەگىزگى جەلىگە شوعىرلاندىرىپ، رەتتەۋ ـ تۇزەتۋدى يگەرۋ

ئتلشىمىز جاڭ تىك، ەرىكتى ئتلشى جاڭ پەيچي

"مەملەكەتتىڭ حالىققا ئتىمدى ساياساتىنان يگىلىكتەنىپ، بۇرىنعى توپىراق ۇيدەن قازىرگى جارىقتا كەڭ بەيقۇت ۇيگە كوشىپ كىرىپ، وتباسىمىزدىڭ تۇرمىسى بارعان ساين جاقسارادى"، ـ دەدى قانات زامانبەك قۇانا. قانات شاعانتوعاي اۋدانى التىن ەمىل اۋىلى جاڭا بۇلاق قىستاعىنىڭ تۇرعىنى، بەيقۇت ۇي ينجەنەرياسىنىڭ تىمىدىلىگىنە كەنەلۇشىلەردىڭ ئبرى. قازىر ول بەيقۇت ۇيگە كوشىپ كىرىپ قانا قالماستان، جەرگىلىكتى پارتكوم مەن ۇكىمەتتىڭ قولداۋىندا اۋلا شارۋاشىلىعىن بەلسەندىلىكپەن دامىتىپ، كىرىس ارناسىن كەڭەيتتى.

نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيە بارىسىندا، تارباعاتاي ايماعى ەگىنشى ـ مالشىلاردىڭ تۇرعىن ۇي حاۋىپسىزدىگى ولشەمگە جەتپەۋ ماسەلەسىن كۇش سالا رەتتەپ ـ جونگە سالدى. كەدەي وتباسىلاردىڭ قاتەرلى ۇيلەرىن وزگەرتىپ سالۋدىڭ ىلگەرىلەۋى بايماۋ، تياناقتاندىرۋ قين بولۋ سياقتى ماسەلەلەرگە قاراتا، تۇلعالىق جاۋاپكەرشىلىكتى كۇشەيتىپ، قىسىمدى ساتى ساين جەتكىزىپ، رەتتەۋ ـ جونگە سالۋ قىزمەتىنىڭ باستاماشى باسشىسى مەن جاۋاپتى ورىندى ايقىندايپ، جاۋاپتى ادامدى، سوندداي ـ اق ورىندىاۋ ۋاقىت شەگىن ناقتىلاندىرىپ، ايماقتىق پارتكومنىڭ جاۋاپتى باسشىسى باستاماشى بولىپ جالپى جاقتان يگەرىپ، ئبر تۇتاس جوسپارلاپ سايكەستىرىپ، قاداعالاپ قۇزاپ، ارناۋلى رەتتەۋ ـ جونگە سالۋ قىزمەتىندەگى قينىشىلىقتار مەن ماسەلەلەردى دەر كەزىندە سايكەستىرىپ شەشتى.

تارباعاتاي ايماقتىق تۇرعىن ۇي جانە قالا، اۋىل قۇرىلىسى مەكەمەسى القاسىنىڭ مۇشەلەرى ەگىنشى ـ مالشىلاردىڭ تۇرعىن ۇي حاۋىپسىزدىگى ماسەلەسىن توڭىرەكتەي وتىرىپ جەكە ـ جەكە تەكسەرۋ ـ زەرتتەۋ تاقىرىبىن تۇراقتاندىرىپ، نەگىزگى ساتىنى ارالاپ جاي ـ جاپسىردى انقتاپ، ماسەلە تىزىمدەگىن شعارىپ، رەتتەۋ ـ تۇزەتۋ جوباسىن جاساپ، تارماق، ئتۇر بويىنشا ئبىر ـ بىرلەپ رەتتەپ ـ تۇزەتتى.

اۋىل ـ قالاشقىن ارالاپ، شاعىن اۋماقتارعا باردى... تارباعاتاي ايماقتىق تۇرعىن ۇي جانە قالا، اۋىل قۇرىلىسى مەكەمەسى قىزمەت ارناۋلى القاسى مەن ئتۇيىندى قىزمەت وتەۋ، جەتەكشىلىك ەتۋ گرۋپپاسىن دەر كەزىندە قۇرىپ، ئس جۇزىندەگى ۇشتاستىرىپ ناقتى اتقارۋ جوباسىن جاساۋدى. اۋىل ـ قىستاق بەيقۇت ۇي ساياساتىن ۇگىتتەۋدەگى ورىستەتۋ، بۇقارالىق اڭگىمە ئماجلىسىن ۇشتاستىرىپ، شي جينپيڭ اۋمىننىڭ قالا جالپى تۇلعالىق جوسپارىنىڭ جاعدايى جونىندەگى تانىستىرۋدەگى زەر سالا تىڭداپ، اۋمىننىڭ ۇزاق ۋاقىتتىق جوسپار مەن ئبر تۇتاس جوسپارلاپ سايكەستىرۋدەگى كۇشەيتىپ كەندىگىن تۇراقتاندىردى.

دەڭ شۇەشياڭ، ۋاڭ چىن، جاڭ يوۋشيا، ۋاڭ ي، ما بياۋ قاتارلىلار قيىلعا قاتىناستى.

سول كۇنى تۇستەن كەيىن ئتۇراعا شي جينپيڭنىڭ حانىمى پىڭ لييۋان سۇي شي ـ انىڭ حانىمى حو حۇيفىننىڭ سەرىك بولۋىندا، اۋمىن سايات شۇەيۋانىن ەكسكۇرسيالادى. پىڭ لييۋان كورمە تاقتايىمەن ۇشتاستىرىپ، مەكتەپتىڭ ساباق ورنالاستىرۋى مەن وقۋشىلاردى باۋلۋى سياقتى جاعدايلار جونىندەگى تانىستىرۋدى تىڭدادى ئارى شاي دەمدەۋ ونەرى ساباقتاناسىنا كىرىپ، سۋسىن جاساۋ ساباعىن كورىپ، سۋسىنىڭ ماتەريالى مەن جاساۋ ئادىسىن ـ ئالى سۇراستىردى. وقتۇ اس ئۇيىن حوش ئيىس كەرنەدى، وقۋشىلار بالكۇلشە جاساۋدى ۇيرەنىپ جاتىر، پىڭ لييۋان پورتۇگالىيا ۇلگىسىندەگى جۇمىرتقا قۇيماعى سياقتىلاردى جاساۋ بارىسىن كوردى ئارى جۇمىرتقا قويىلجالىڭى قۇيعىشىن قولىنا الىپ، جاساۋ جۇمىسىنا ارالاستى.

شۇەيۋاننىڭ وقتۇ اسحاناسىندا، پىڭ لييۋان "اۋمىن ئدامدى تاعامدارى قالاسى" قىسقا فيلمىن جانە شاي دەمدەۋ ونەرى ويىنىن تاماشالاپ، وقۋشىلار جاساعان ەرەكشە دەمدەۋ ونەرىن ماقتادى. پىڭ لييۋان وقتۇشى ـ وقۋشىلارمەن بقالاستى اڭگىمەلەسىپ، وقۋشىلاردىڭ ماماندىق بىلىمدەر مەن شەبەرلىكتەردى قۇلشىنا جاقسى ۇيرەنىپ، گۇاڭدۇڭ ـ شياڭگاڭ ـ اۋمىن ۇلكەن شعاناق رايونى قۇرىلىسىنا جانە جۇڭگو مەن باتىستىڭ مادەنيەت اۋىس ـ كۇيىسىنە ئوز ۇلەستەرىن قوسۋعا شابىتتاندىردى.

(باسى 1 ـ بەتتە)

شي جينپيڭ كەشەننىڭ جانە تالقى مىنبەرىنىڭ جاعدايى جونىندەگى تانىستىرۋدى تىڭداپ، تۇعىر قۇرىلىسىنىڭ جەتىستىكتەر كورمەسى مەن پورتۇگال ئتلدى مەملەكەتتەردىڭ ئونىم كورمەسىن كورىپ، اۋمىننىڭ وتان قۇشاعىنا ورالعانىن بەرى جۇڭگو مەن پورتۇگال ئتلدى مەملەكەتتەردىڭ ساۋدا سەلبەستىگىنە قىزمەت وتەۋ تۇعىرى قۇرىلىسىن تىڭعىلىقتى ىلگەرىلەتۋدە قول جەتكىزگەن دامۋشىلىقتارىن تۇراقتاندىردى. شي جينپيڭ جۇڭگو مەن پورتۇگال ئتلدى مەملەكەتتەردىڭ ساۋدا سەلبەستىگىنە قىزمەت وتەۋ تۇعىرىن سالۋ اۋمىننىڭ ۇز ارتقىشىلىعىن ساۋلەلەندىرۋ، مەملەكەتتىڭ قاجەتىنە قىزمەت وتەۋدەگى ماڭىزدى شاراسى ەكەندىگىن ۇبىلدىردى.

شي جينپيڭ بىلاي دەدى: پورتۇگال ئتلدى مەملەكەتتەردىڭ كوزدىك جاۋىن الاتىن ەرەكشە تاۋارلارىن، جوسپارلانىپ وتىرعان يقۇاتى تولىق ئتۇرلى ماماندىق قۇرىلعىلارىن كوردىم، بۇل جۇڭگو ـ پورتۇگال تۇعىرى قۇرىلىسىنىڭ ۇستانىمىنان رەالدىقتا، جوبادان ناقتى تۇلعاعا اينالعاندىعىن تۇسىندىرەدى. مەن بۇعان توتەنشە قۇاندىم.

شي جينپيڭ "ئبر بەلدەۋ، ئبر جول" بويىنداعى ەلدەردىڭ اۋمىندا وقىپ جاتقان وقۋشىلارمەن شىنايى اڭگىمەلەسىپ، ولاردى قىمباتتى ۇيرەنۋ ورايىنان پايدالانىپ، ونەر يگەرىپ، جۇڭگو مەن ئوز ەلدەرىنىڭ، دۇنيە جۇزىندەگى ەلدەردىڭ اۋىس ـ كۇيىس جاساۋىنىڭ دوستىق ەلشىسى بولۋعا شابىتتاندىردى.

اۋمىن قالانى دامىتۋ جانە قۇرىلىس كورمە زالىندا سۇرەتتەر، كەستەلەر، ساندى مالىمەتتەر اۋمىن وتان قۇشاعىنا ورالعان 20 جىلدان بەرى تۇلعان وراسان زور وزگەرىستەردى جاندى داتىكە كورسەتتى. قۇم نۇسقا جانە بەينەجازباەمەن

شینجیاڭ گازىتى http://kazakh.xjdaily.com